

Και, όμως, οι μισθοί αυξάνονται! Όσο και η παραγωγικότητα! Χωρίς κρατική παρέμβαση...

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Η επίσπευση της διαδικασίας καθορισμού του κατώτατου μισθού που ψηφίστηκε στη Βουλή την περασμένη εβδομάδα ανοίγει εκ νέου το διάλογο για τους παράγοντες που καθορίζουν το ύψος των μισθών σε μια ελεύθερη, ανταγωνιστική οικονομία. Η παρατεταμένη ανισορροπία μεταξύ μισθών και παραγωγικότητας, που χαρακτήριζε τη λειτουργία της ελληνικής οικονομίας τη δεκαετία πριν το ξέσπασμα της κρίσης σε βάρος της διεθνούς ανταγωνιστικότητάς της, δηλαδή οι αυξήσεις μισθών ενώ υποχωρούσε η παραγωγικότητα, αντιστράφηκε κατά τη διάρκεια της κρίσης. Σε αυτό συνέβαλαν οι μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας που, σε ένα βαθμό, συνετέλεσαν στην ανάκαμψη της οικονομίας. Η μείωση της ανεργίας κατά 8 μονάδες τα τελευταία 4 χρόνια σε συνθήκες σχεδόν μηδενικής ανάπτυξης οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις μεταρρυθμίσεις που προσέδωσαν μεγαλύτερη ευελιξία στην αγορά εργασίας. Όπως ακριβώς συμβαίνει σε χώρες όπως η Δανία, που συνδυάζει τα χαρακτηριστικά μιας ανοιχτής οικονομίας, με ευελιξία στην αγορά εργασίας, υψηλή παραγωγικότητα, ανεργία μόλις στο 4,8% και ισχυρό κράτος πρόνοιας για τους εργαζόμενους. Στην χώρα μας η κανονικότητα αυτή στη σχέση μισθών και παραγωγικότητας απειλείται, σήμερα, στο βαθμό που παγιωθούν εκ νέου βλαπτικές πρακτικές του παρελθόντος στην αγορά εργασίας, όπως η διαμόρφωση μισθών χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι δυνατότητες της οικονομίας, οι αλόγιστες επεκτάσεις συλλογικών συμβάσεων από διαιτητικές αποφάσεις ή ομοιοεπαγγελματικές συμβάσεις που δεν ικανοποιούν κανόνες αντιπροσωπευτικότητας κοκ.. Μια τέτοια εξέλιξη απειλεί όχι μόνο να εκτροχιάσει την παρούσα αναιμική ανάκαμψη της οικονομίας, αλλά και να δυναμιτίσει την πρόσβαση των επιχειρήσεων, των τραπεζών και του κράτους στις διεθνείς αγορές κεφαλαίων και χρηματοδότησης. Άλλωστε δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ένα σημαντικό τμήμα των Ελληνικών επιχειρήσεων είναι υπερχρεωμένο και προκειμένου να επιβιώσει, και μαζί του οι τράπεζες, πρέπει να αναδιαρθρωθεί αξιοποιώντας και εργαλεία όπως πχ η υπερίσχυση μιας επιχειρησιακής σύμβασης έναντι μιας κλαδικής. Επειδή λοιπόν η οικονομική κατάσταση της χώρας κρίνεται ως ιδιαίτερως εύθραυστη, όπως αποτυπώνεται και στην πρόσφατη απόφαση της Moody's να διατηρήσει αμετάβλητη την αξιολόγηση της ελληνικής οικονομίας, παρά τη μετάβαση στη μετα-Μνημονιακή εποχή, απαιτείται αυτοσυγκράτηση και υπευθυνότητα όλων, Πολιτείας, εργοδοτών και εργαζομένων, ώστε να αποφευχθούν υπέρογκες και μη βιώσιμες αυξήσεις μισθών πέραν των ορίων που θέτει η αύξηση της παραγωγικότητας της οικονομίας. Άλλωστε τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ ήδη καταγράφουν αυξήσεις μισθών -χωρίς οιαδήποτε παρέμβαση- κατά το 2017 και το πρώτο εξάμηνο του 2018, που συμβαδίζουν με την πορεία της παραγωγικότητας σε κλάδους που μπορούν να τις αντέξουν. Η πρόσβαση των κοινωνικών εταίρων στα στατιστικά στοιχεία του συστήματος ΕΡΓΑΝΗ, που ακόμη παραμένει μια εκκρεμότητα, θα μπορούσε να συμβάλει στην καλύτερη κατανόηση των δεδομένων και των εξελίξεων στην αγορά εργασίας. Επιτυχημένες είναι οι επιχειρήσεις που έχουν ικανοποιημένους εργαζόμενους. Καμία επιχείρηση που πηγαίνει καλά και μπορεί να δώσει αυξήσεις δεν θα αρνηθεί να το πράξει. Σε αυτό το πλαίσιο, αν μη τι άλλο, η ουσιαστική συζήτηση που θα έπρεπε σήμερα να γίνει από τα πολιτικά κόμματα και τους φορείς της επιχειρηματικότητας, αφορά στις δράσεις που πρέπει να αναληφθούν για την ισχυρή ανάκαμψη της παραγωγικότητας, που ακόμη παραμένει καθηλωμένη. Μόνο έτσι η ευημερία των εργαζομένων θα αποκτήσει γερά θεμέλια!
- Η καλή πορεία των εσόδων υποστηρίζεται κυρίως από το μέτρο κατάργησης του μειωμένου ΦΠΑ σε σειρά νησιών και τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων, ενώ συνεχίζεται και η αύξηση των δαπανών διατηρώντας πάντως την υπεραπόδοση του πλεονάσματος. Ο δυναμισμός των εξαγωγών αγαθών πλην καυσίμων και πλοίων κατά το διάστημα Ιαν – Ιουλ 2018 (+12,4%) και η καλή πορεία του τουρισμού (+17% στις εισπράξεις και +14,6% στις αφίξεις) συνεχίζουν να επηρεάζουν θετικά το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, ενώ παράλληλα και οι εισπράξεις από μεταφορές παρουσιάζουν αξιόλογη άνοδο (+14,2%), κυρίως λόγω της αύξησης των εισπράξεων από θαλάσσιες μεταφορές. Παρόλα αυτά, οι εισαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα και πλοία (+9%) αυξάνονται, σε απόλυτο μέγεθος, περισσότερο από τις αντίστοιχες εξαγωγές, μεγεθύνοντας το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών. Ταυτόχρονα, ο αριθμός των ανέργων που αναζητούν εργασία εμφανίζεται αυξημένος τον Αύγουστο (841,5 χιλ., έναντι 827,5 χιλ. τον Αύγουστο του 2017), γεγονός το οποίο πιθανώς σχετίζεται με την έναρξη των νέων προγραμμάτων κοινωνικού απασχόλησης ή και με την χρονική μετατόπιση εποχικών προσλήψεων και αποχωρήσεων, ιδίως στον τουρισμό, πιο νωρίς φέτος.

Εμπρός στο δρόμο που χάραξε η παραγωγικότητα της εργασίας...

Αμοιβές (μισθοί + εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών) ανά ώρα και Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία ανά ώρα, 2007 – 2018 (Eurostat, Q2 2018)

Σημ.: Οι αμοιβές είναι αποπληθωρισμένες με τον ΔΤΚ. Στοιχεία χωρίς εποχική διόρθωση.

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Με την ευγενική χορηγία:

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist

E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +30 211 500 6104

Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor

E: mmitsopoulos@sev.org.gr
T: +30 211 500 6157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor

E: printsipas@sev.org.gr
T: +30 211 500 6176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

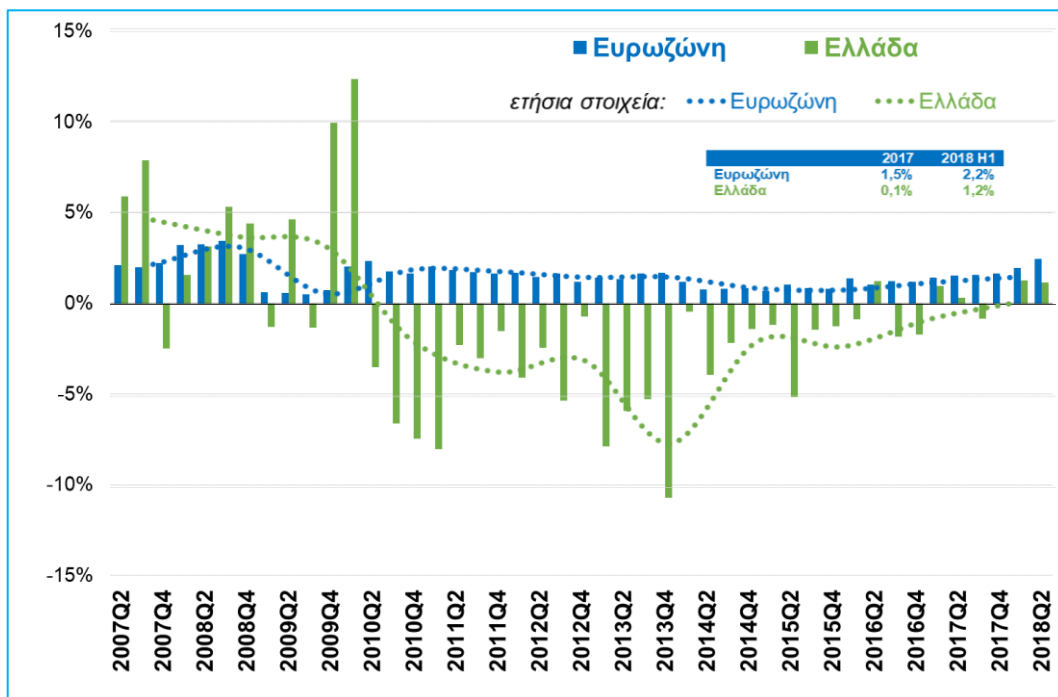

Τι συμβαίνει με τους μισθούς στην Ελλάδα

Στο διάγραμμα Δ01 παρουσιάζονται οι μεταβολές στους μισθούς (αμοιβές μισθωτών ανά μισθωτό) στην Ελλάδα και την Ευρωζώνη. Μέχρι και το ξέσπασμα της κρίσης, οι μισθοί στην Ελλάδα αυξανόντουσαν με σχεδόν τριπλάσιους ρυθμούς απ' ό,τι στην υπόλοιπη Ευρωζώνη. Ειδικότερα, κατά την περίοδο 2000 – 2008 η μέση ετήσια αύξηση των αμοιβών ανά μισθωτό ήταν +5,9% στην Ελλάδα, έναντι +2,3% στην Ευρωζώνη. Η τάση αυτή αντιστρέφεται βιαίως από το 2009-2010 και μετά, με τη χώρα μας να επιστρέφει στην κανονικότητα της αύξησης μισθών μόλις το 2017 κατά +0,1%, έναντι +1,5% στην Ευρωζώνη, καθώς και κατά +1,2% το α' εξάμηνο του 2018, έναντι +2,2% στην Ευρωζώνη. Οι μισθοί στην Ελλάδα βρέθηκαν στο χαμηλότερο σημείο τους το 2013, λόγω της τεράστιας ύφεσης που συνόδευσε την εφαρμογή του προγράμματος προσαρμογής. Έκτοτε η πτώση των μισθών άρχισε να επιβραδύνεται, μαζί με τη βελτίωση στον τομέα της ανεργίας, για να σταματήσουν να μειώνονται το 2017 (+0,1%) όταν η οικονομία σημείωσε ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ +1,4%. Η αύξηση των μισθών είναι ισχυρότερη στην μεταποίηση (+1,0% το 2017 και +2% το α' εξάμηνο του 2018), και ασθενέστερη στο

εμπόριο, μεταφορές, τουρισμός (+0,3% το 2017 και +0,3% το α' εξάμηνο του 2018).

Μέχρι και το ξέσπασμα της κρίσης, οι μισθοί στην Ελλάδα αυξανόντουσαν με σχεδόν τριπλάσιους ρυθμούς απ' ό,τι στην υπόλοιπη Ευρωζώνη. Ειδικότερα, κατά την περίοδο 2000 – 2008 η μέση ετήσια αύξηση των αμοιβών ανά μισθωτό ήταν +5,9% στην Ελλάδα, έναντι +2,3% στην Ευρωζώνη. Η τάση αυτή αντιστρέφεται βιαίως από το 2009-2010 και μετά, με τη χώρα μας να επιστρέφει στην κανονικότητα της αύξησης μισθών μόλις το 2017 κατά +0,1%, έναντι +1,5% στην Ευρωζώνη, καθώς και κατά +1,2% το α' εξάμηνο του 2018, έναντι +2,2% στην Ευρωζώνη.

Δ01: Ποσοστιαία μεταβολή αμοιβών (μισθοί + εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών) ανά μισθωτό στην Ελλάδα και στην Ευρωζώνη, 2007 – 2018 (Eurostat, Q2 2018)

Σημ.: Στοιχεία σε ονομαστικές τιμές, χωρίς εποχική διόρθωση.

Δ02: Αμοιβές (μισθοί + εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών) ανά μισθωτό και αριθμός μισθωτών κατά κλάδο, ετήσια % μεταβολή σε τρέχουσες τιμές (Eurostat, Q2 2018)

	Αμοιβές ανά μισθωτό			Μισθωτοί		
	2016	2017	2018H1	2016	2017	2018H1
Σύνολο	-0,9%	0,1%	1,2%	0,9%	2,2%	2,2%
Γεωργία - κτηνοτροφία	0,0%	2,1%	1,6%	-3,0%	-1,0%	1,3%
Βιομηχανία	0,2%	1,3%	1,4%	-1,5%	5,3%	2,0%
Ορυχεία, λατομεία	2,5%	5,9%
Μεταποίηση	-0,4%	1,0%	2,0%	-2,2%	4,7%	1,4%
Ενέργεια	-10,3%	8,0%
Νερό	8,9%	-4,1%
Κατασκευές	-0,7%	0,2%	-1,6%	4,1%	-2,5%	-1,6%
Εμπόριο, μεταφορές, τουρισμός	-0,4%	0,3%	0,2%	1,9%	2,7%	2,0%
Εμπόριο	-0,6%	0,7%
Μεταφορές	-4,0%	3,3%
Τουρισμός	6,0%	4,1%
Ενημέρωση και επικοινωνία	-9,4%	-1,8%	-1,9%	2,9%	8,4%	8,8%
Τράπεζες, ασφάλειες	5,4%	4,7%	0,1%	3,2%	-2,1%	-4,6%
Αγορά ακινήτων	-1,4%	1,1%	3,1%	0,7%	-12,6%	8,9%
Επιστημονικά και τεχνικά επαγγέλματα	-8,6%	-1,3%	3,4%	1,8%	0,6%	-0,2%
Δημόσια διοίκηση, εκπαίδευση, υγεία	-1,1%	-1,1%	1,6%	1,2%	1,9%	3,1%
Τέχνες, διασκέδαση, λοιπές υπηρεσίες	0,8%	0,6%	3,1%	-2,3%	1,6%	3,2%

Σημ.: Στοιχεία χωρίς εποχική διόρθωση.

Αναλύοντας περαιτέρω τις μεταβολές στους μισθούς και την απασχόληση σε κλαδικό επίπεδο (**Δ02**) προκύπτουν ενδιαφέροντα συμπεράσματα, όσον αφορά στην ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας. Συγκεκριμένα, το 2017, η απασχόληση των μισθωτών αυξήθηκε κατά +2,2% και οι μισθοί ανά μισθωτό (που περιλαμβάνουν και τις εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών) κατά +0,1%. Όσον αφορά την απασχόληση των μισθωτών (2,2%), πρωταθλητές αναδεικνύονται οι κλάδοι της ενημέρωσης και επικοινωνίας (+8,4%), που περιλαμβάνει τηλεπικοινωνίες, εκδόσεις, κινηματογραφικές-τηλεοπτικές ταινίες, υπηρεσίες πληροφορικής, προγραμματισμός Η/Υ, υπηρεσίες πληροφοριών, επεξεργασία δεδομένων, κ.ο.κ., και της μεταποίησης (+4,7%), που αντιπροσωπεύουν το 3,3% και 10,2% αντιστοίχως της συνολικής ΑΠΑ της οικονομίας, ακολουθούμενοι από τον κλάδο εμπόριο, μεταφορές, τουρισμός (+2,7%) και τον κλάδο δημόσια διοίκηση, εκπαίδευση και υγεία (+1,9%), που αντιπροσωπεύουν το 24% και το 21% της οικονομίας αντιστοίχως (**Δ03**). Αντιθέτως, μείωση απασχόλησης εμφανίζουν γεωργία-

Οι μισθοί ανά ώρα εργασίας αυξήθηκαν το 2017 κατά +0,6%, και το α' εξάμηνο του 2018 κατά +1,1%, έχοντας μειωθεί κατά μέσο ετήσιο όρο -1,3% την τριετία 2014-2016 και -4,6% την προηγούμενη τριετία 2011-2013, με το 2013 να μειώνονται κατά -7,0% λόγω της μείωσης και του κατώτατου μισθού.

κτηνοτροφία (-1,0%), οι κατασκευές (-2,5%) και οι τράπεζες-ασφάλειες (-2,1%), που αντιπροσωπεύουν το 11%, 5% και 2% αντιστοίχως της απασχόλησης στην οικονομία.

	Μερίδιο στην ΑΠΑ 2017	Μερίδιο στην Απασχόληση 2017 (άτομα)	Μερίδιο στην Απασχόληση 2017 (ώρες)
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%
Γεωργία - κτηνοτροφία	4,0%	11,1%	11,3%
Βιομηχανία	14,6%	9,4%	9,7%
Ορυχεία, λατομεία*	0,4%	0,3%	0,3%
Μεταποίηση	10,2%	8,0%	8,3%
Ενέργεια*	2,1%	0,5%	0,5%
Νερό*	1,4%	0,6%	0,6%
Κατασκευές	2,3%	4,8%	4,6%
Εμπόριο, μεταφορές, τουρισμός	23,5%	33,4%	36,4%
Εμπόριο*	10,4%	20,1%	21,7%
Μεταφορές*	6,5%	4,8%	5,1%
Τουρισμός*	6,4%	8,4%	9,5%
Ενημέρωση και επικοινωνία	3,3%	2,2%	2,2%
Τράπεζες, ασφάλειες	4,2%	1,9%	1,9%
Αγορά ακινήτων	17,2%	0,2%	0,2%
Επιστημονικά και τεχνικά επαγγέλματα	5,3%	8,5%	8,7%
Δημόσια διοίκηση, εκπαίδευση, υγεία	20,8%	21,7%	18,6%
Τέχνες, διασκέδαση, λοιπές υπηρεσίες	4,6%	6,8%	6,4%

* Στοιχεία 2016.

**Δ03: Μερίδια κλάδων
στην Ακαθάριστη
Προστιθέμενη Αξία
και στην
απασχόληση
(Eurostat, 2017)**

Όσον αφορά στους καταβαλλόμενους μισθούς (+0,1% το 2017), οι τράπεζες-ασφάλειες ηγούνται της κατάταξης (+4,7% το 2017 και +5,4% το 2016), μάλλον λόγω της επίπτωσης στο μισθολογικό κόστος των προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου που ακολουθούν (-2,1% μείωση απασχόλησης το 2017), με την γεωργία-κτηνοτροφία (+2,1%), την μεταποίηση (+1,0%) και το εμπόριο, μεταφορές, τουρισμός (+0,3%), να έπονται.

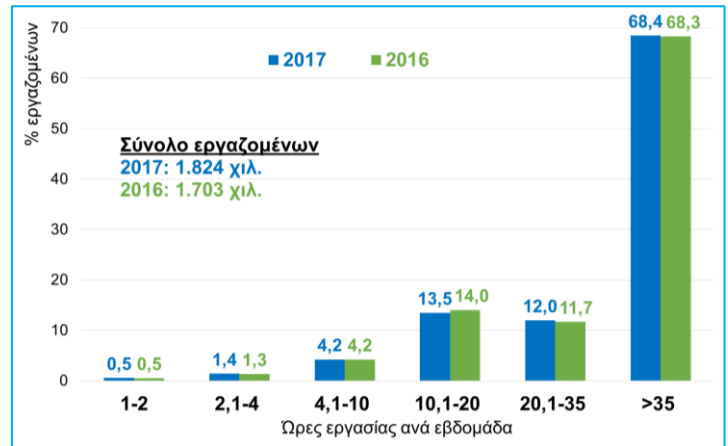
Ο θετικός πληθωρισμός εξουδετέρωσε στην ουσία τις ονομαστικές αυξήσεις μισθών (+0,6%) του 2017, με τους μισθούς σε πραγματικούς όρους να μειώνονται κατά -0,5%, συγκρατώντας, έτσι, και την ιδιωτική κατανάλωση (+0,1% το 2017 και +0,4% το α' εξάμηνο του 2018).

Η κλαδική ανάλυση, όταν χρησιμοποιούνται ως βάση οι ώρες εργασίας αντί του αριθμού των απασχολούμενων, δεν διαφέρει ουσιαστικά από αυτή που μόλις παρουσιάστηκε ανά απασχολούμενο (**Δ02**, **Δ04**). Εξαιρέση αποτελούν κλάδοι όπου υπάρχει μεγαλύτερη συγκέντρωση εργαζομένων με ευέλικτες μορφές απασχόλησης, χωρίς, όμως, να δημιουργείται αντιστροφή της τάσης. Έτσι, λοιπόν, επιστρέφοντας στην ανάλυση των μισθών, οι μισθοί ανά μισθωτό είναι ένας δείκτης που δεν λαμβάνει σε κάποιο βαθμό υπόψη τον αριθμό των ωρών που δουλεύει ο εργαζόμενος. Σύμφωνα με τη μεθοδολογία που ακολουθείται στην Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, απασχολούμενος θεωρείται όποιος την περασμένη εβδομάδα εργάστηκε τουλάχιστον 1 ώρα, ή ήταν προσωρινά απών από την εργασία του αυτή. Μια ένδειξη για την κατανομή των εργαζομένων, ως προς το σύνολο των εβδομαδιαίων ωρών απασχόλησης, παρέχεται στο **Δ05** από στοιχεία ΕΡΓΑΝΗ (με βάση δηλώσεις εργοδοτών). Έτσι, λοιπόν, το 68,4% των

εργαζομένων απασχολείται πάνω από 35 ώρες εβδομαδιαίως, ενώ το 6,1% κάτω από 10 ώρες εβδομαδιαίως, με 10 χιλ. άτομα περίπου να απασχολούνται 1-2 ώρες εβδομαδιαίως.

Δ05: Ποσοστιαία κατανομή εργαζομένων ανά εύρος εβδομαδιαίων ωρών εργασίας (ΕΡΓΑΝΗ, Ειδικό Τεύχος, Οκτ. 2017)

Δ04: Αμοιβές μισθωτών (μισθοί + εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών) ανά ώρα και ώρες εργασίας κατά κλάδο, ετήσια % μεταβολή σε τρέχουσες τιμές (Eurostat, Q2 2018)

	Αμοιβές μισθωτών ανά ώρα			Ωρες εργασίας μισθωτών		
	2016	2017	2018H1	2016	2017	2018H1
Σύνολο	-1,5%	0,6%	1,1%	1,5%	1,7%	2,2%
Γεωργία - κτηνοτροφία	-8,1%	4,4%	-1,6%	5,6%	-3,1%	4,6%
Βιομηχανία	-1,1%	1,4%	3,1%	-0,2%	5,2%	0,3%
Ορυχεία, λατομεία	7,5%	1,0%
Μεταποίηση	-2,0%	1,2%	3,7%	-0,6%	4,4%	-0,3%
Ενέργεια	-13,8%	12,4%
Νερό	10,4%	-5,4%
Κατασκευές	-2,6%	-0,8%	-4,7%	6,1%	-1,5%	1,6%
Εμπόριο, μεταφορές, τουρισμός	-0,7%	0,8%	1,0%	2,3%	2,2%	1,3%
Εμπόριο	-0,5%	0,5%
Μεταφορές	-4,0%	3,3%
Τουρισμός	4,1%	6,0%
Ενημέρωση και επικοινωνία	-7,5%	-1,5%	0,8%	0,7%	8,1%	5,9%
Τράπεζες, ασφάλειες	2,5%	6,1%	-2,2%	6,2%	-3,4%	-2,4%
Αγορά ακινήτων	1,1%	-4,8%	-10,1%	-1,8%	-7,1%	24,9%
Επιστημονικά και τεχνικά επαγγέλματα	-5,9%	-2,8%	3,5%	-1,2%	2,2%	-0,4%
Δημόσια διοίκηση, εκπαίδευση, υγεία	-0,9%	0,5%	1,9%	1,0%	0,3%	2,8%
Τέχνες, διασκέδαση, λοιπές υπηρεσίες	-1,8%	0,4%	-2,5%	0,4%	1,8%	9,1%

Σημ.: Στοιχεία χωρίς εποχική διόρθωση.

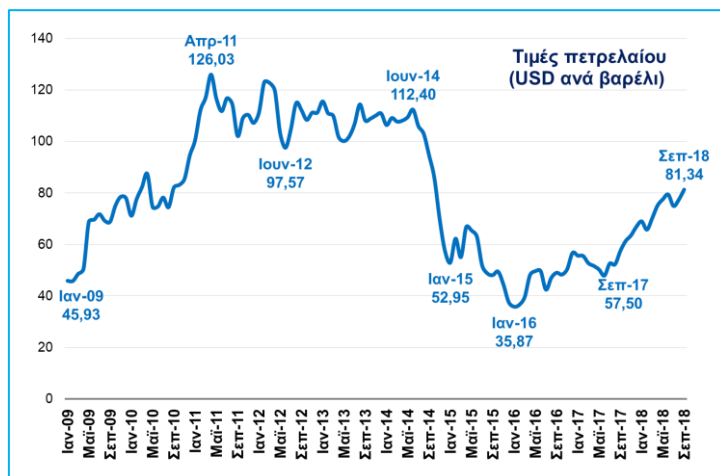

Η αλλαγή της σύνθεσης της απασχόλησης σε μια περίοδο βαθιάς προσαρμογής, όπως στην ελληνική περίπτωση, όπου οι ευέλικτες μορφές απασχόλησης άρχισαν να παίζουν όλο και μεγαλύτερο ρόλο, είναι καθοριστικός παράγοντας που πρέπει να ληφθεί υπόψη για ορισμένους κλάδους. Συνεπώς, μια καλύτερη ένδειξη για τη μεταβολή του κόστους εργασίας είναι οι αμοιβές των μισθωτών ανά ώρα εργασίας. Με βάση αυτόν τον δείκτη, οι μισθοί ανά ώρα εργασίας αυξήθηκαν το 2017 κατά +0,6%, και το α' εξάμηνο του 2018 κατά +1,1%, έχοντας μειωθεί κατά μέσο ετήσιο όρο -1,3% την τριετία 2014-2016 και -4,6% την προηγούμενη τριετία 2011-2013, με το 2013 να μειώνονται κατά -7,0% λόγω της μείωσης και του κατώτατου μισθού.

Σε πραγματικούς όρους, ανεξαρτήτως βραχυχρόνιων διακυμάνσεων, οι μισθοί δεν μπορούν παρά τα αντανακλούν την παραγωγικότητα της οικονομίας.

Στη δεινή αυτή συγκυρία, τα εισοδήματα των μισθωτών σε πραγματικούς όρους στηρίχθηκαν κατά τι από τον αρνητικό πληθωρισμό (από το γ' τρίμηνο του 2013 και μέχρι το 2016). Ο αρνητικός πληθωρισμός στην Ελλάδα, πέραν της μείωσης των μισθών, επηρεάστηκε, όπως και αλλού, από τη μεγάλη πτώση της τιμής του πετρελαίου από USD 100 το βαρέλι στα μέσα του 2013 στα USD 36 το βαρέλι στις αρχές του 2016 (Δ06). Ο πληθωρισμός το 2017 επανήλθε σε θετικό πρόσημο (+1,1%), και πάλι επηρεαζόμενος και από την αύξηση της τιμής του πετρελαίου προς τα USD 69 στις αρχές του 2018 και περίπου USD 80 σήμερα, πέραν της ανάκαμψης της δραστηριότητας στην παγκόσμια οικονομία που έλαβε χώρα το 2017. Ο θετικός πληθωρισμός εξουδετέρωσε στην ουσία τις ονομαστικές αυξήσεις μισθών (+0,6%) του 2017, με τους μισθούς σε πραγματικούς όρους να μειώνονται κατά -0,5%, συγκρατώντας, έτσι, και την ιδιωτική κατανάλωση (+0,1% το 2017 και +0,4% το α' εξάμηνο του 2018).

Δ06: Τιμές πετρελαίου (Bloomberg, 26/09/2018)

Η αγορά εργασίας βρίσκεται σήμερα σε μια υγιή κανονικότητα, όπου οι μεταβολές στους μισθούς συμβαδίζουν grosso modo με τις μεταβολές στην παραγωγικότητα. Το 2017, οι αμοιβές ανά ώρα σε πραγματικούς όρους μειώθηκαν κατά -0,5%, με την παραγωγικότητα σε πραγματικούς όρους να μειώνεται κατά -0,1%, ενώ στο α' εξάμηνο του 2018, η παραγωγικότητα αυξάνεται κατά +1,1% και οι αμοιβές κατά +0,9%.

Τυχόν επιστροφή σε αυξήσεις μισθών πέραν των ορίων που επιβάλλει η μεταβολή της παραγωγικότητας, θα αρχίσει και πάλι να συμβάλει αρνητικά στην ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, και να υπομονεύει την όποια πενιχρή ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο που διανύουμε. Οι εργαζόμενοι θα δουν τα εισοδήματά τους να αυξάνουν σε σταθερή βάση μόνο όταν υπάρξει αύξηση της παραγωγικότητας σε μονιμότερη βάση.

Σε πραγματικούς όρους, ανεξαρτήτως βραχυχρόνιων διακυμάνσεων, οι μισθοί δεν μπορούν παρά να αντανakλούν την παραγωγικότητα της οικονομίας. Στο διάγραμμα της 1^{ης} σελίδας παρουσιάζεται η εξέλιξη των αμοιβών ανά ώρα –αποπληθωρισμένες– μαζί με την εξέλιξη της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας ανά ώρα, επίσης σε πραγματικούς όρους. Τα δύο αυτά μεγέθη πρέπει να εξελίσσονται *grosso modo* μαζί, μιας και η βάση της αύξησης των μισθών στην οικονομία είναι η αύξηση της παραγωγικότητας. Πριν την κρίση, οι αυξήσεις των πραγματικών μισθών υπερέβαιναν τις αυξήσεις στην παραγωγικότητα, για τους γνωστούς λόγους που οδήγησαν στην κρίση και τον εκτροχιασμό. Η πορεία αυτή αντιστρέφεται στη διάρκεια της οξείας προσαρμογής 2010-2013 με πτώση του ΑΕΠ κατά -25%, ενώ από το 2014 και μετά τα δύο αυτά μεγέθη μεταβάλλονται περίπου κατά τον ίδιο τρόπο, εάν γίνουν προσαρμογές για τα γεγονότα του 2015, ενώ από το 2017 και μέχρι το α' εξάμηνο του 2018, οι πορείες των δύο αυτών δεικτών σχεδόν ταυτίζονται. Η αγορά εργασίας βρίσκεται, συνεπώς, σήμερα σε μια υγιή κανονικότητα, όπου οι μεταβολές στους μισθούς συμβαδίζουν *grosso modo* με τις μεταβολές στην παραγωγικότητα. Το 2017, οι αμοιβές ανά ώρα σε πραγματικούς όρους μειώθηκαν κατά -0,5%, με την παραγωγικότητα σε πραγματικούς

όρους να μειώνεται κατά -0,1%, ενώ στο α' εξάμηνο του 2018, η παραγωγικότητα αυξάνεται κατά +1,1% και οι αμοιβές κατά +0,9%.

Σημειώνεται ότι προσπάθειες τεχνητής αύξησης του μεριδίου της εργασίας στο εθνικό εισόδημα, μέσω μισθολογικών διεκδικήσεων πέραν της παραγωγικότητας, και παρά την υποκατάσταση κεφαλαίου σε εργασία λόγω τεχνολογικών, και όχι μόνο, εξελίξεων, δεν ασκούν παρά προσωρινή μόνο επίδραση στα εισοδήματα των εργαζομένων. Αυτό συμβαίνει διότι οι αρνητικές επιδράσεις στην κανονική κερδοφορία και την οικονομική δραστηριότητα των επιχειρήσεων, που είναι εκείνες που προσφέρουν δουλειές, μισθούς και σταθερές προοπτικές δημιουργικής ανέλιξης των ατόμων, τείνουν να επαναφέρουν στον μακροχρόνιο ορίζοντα την οικονομία σε ισορροπία, με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο, είτε με Μνημόνια είτε χωρίς.

Η σχέση αυτή των δύο δεικτών θα εξακολουθεί να απασχολεί, με όλο και αυξανόμενο ενδιαφέρον, τους αναλυτές, καθώς η χώρα φαίνεται να εισέρχεται σε μια περίοδο αλλαγής των εργασιακών σχέσεων με την εκπνοή του 3^{ου} Μνημονίου τον Αύγουστο του 2018. Τυχόν επιστροφή σε αυξήσεις μισθών πέραν των ορίων που επιβάλλει η μεταβολή της παραγωγικότητας, θα αρχίσει και πάλι να συμβάλει αρνητικά στην ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, και να υπομονεύει την όποια πενιχρή ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο που διανύουμε. Οι εργαζόμενοι θα δουν τα εισοδήματά τους να αυξάνουν σε σταθερή βάση μόνο

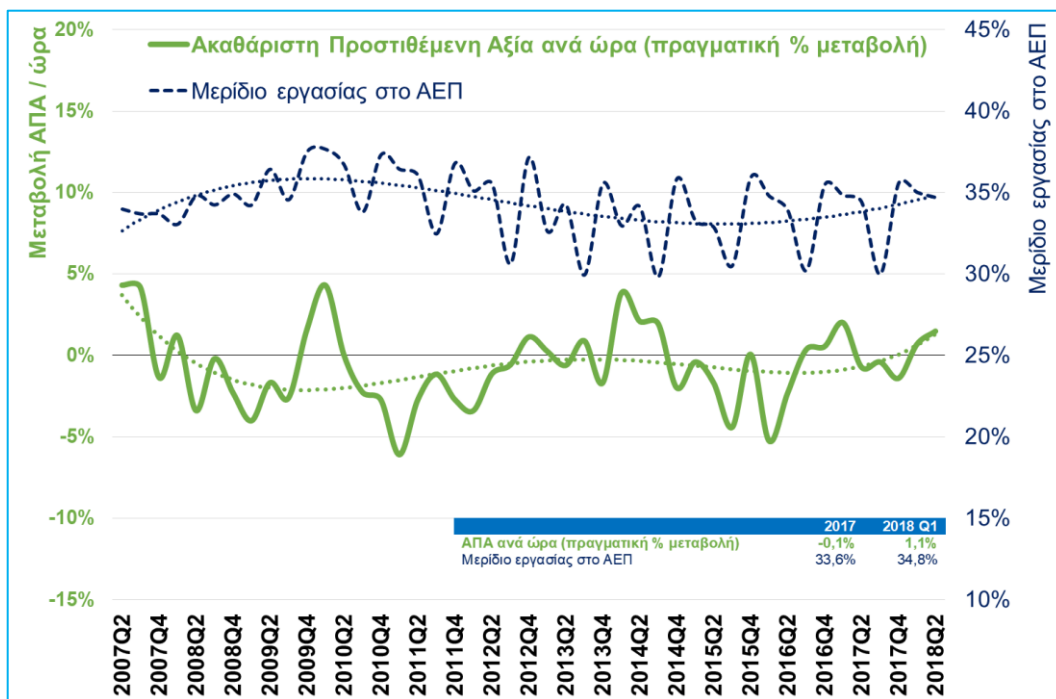

όταν υπάρξει αύξηση της παραγωγικότητας σε μονιμότερη βάση.

Σημειώνεται ότι προσπάθειες τεχνητής αύξησης του μεριδίου της εργασίας στο εθνικό εισόδημα, μέσω μισθολογικών διεκδικήσεων πέραν της παραγωγικότητας, και παρά την υποκατάσταση κεφαλαίου σε εργασία λόγω τεχνολογικών, και όχι μόνο, εξελίξεων, δεν ασκούν παρά προσωρινή μόνο επίδραση στα εισοδήματα των εργαζομένων. Αυτό συμβαίνει διότι οι αρνητικές επιδράσεις στην κανονική κερδοφορία και την οικονομική δραστηριότητα των επιχειρήσεων, που είναι εκείνες που προσφέρουν δουλειές, μισθούς και σταθερές προοπτικές δημιουργικής ανέλιξης των ατόμων, τείνουν να επαναφέρουν στον μακροχρόνιο ορίζοντα την οικονομία σε ισορροπία, με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο, είτε με Μνημόνια είτε χωρίς (**Δ07**). Διεθνώς, το μερίδιο της εργασίας στο εθνικό εισόδημα εξασθενεί τις τελευταίες δεκαετίες, αποτέλεσμα των αλλαγών που λαμβάνουν χώρα στον κόσμο της εργασίας (μειούμενη συνδικαλιστική πυκνότητα, μεγαλύτερη ευελιξία στην αγορά εργασίας), της μεταφοράς παραγωγικών δραστηριοτήτων εκτός των προηγμένων δυτικών οικονομιών (παγκοσμιοποίηση), και, των ανακατατάξεων που σημειώνονται λόγω των τεχνολογικών εξελίξεων και της προϊούσας υποκατάστασης κεφαλαίου σε εργασία. Σε κάθε

περίπτωση, οι εξελίξεις αυτές λαμβάνουν χώρα σχεδόν ανεπαίσθητα και δεν έχουν οδηγήσει σε αποσταθεροποιητικά επίπεδα ανεργίας ή μισθών, όπως είναι προφανές από τις συνεχείς αυξήσεις μισθών και τη χαμηλή ανεργία που επικρατούν στις προηγμένες χώρες.

Τυχόν έξαρση της ανισότητας εισοδημάτων και πλούτου, που προκύπτει μέσα από την κανονική λειτουργία των οικονομιών της αγοράς, μπορεί και πρέπει να αμβλύνεται μέσα από το φορολογικό σύστημα και το σύστημα παροχών της κάθε χώρας, χωρίς, όμως, να επιβραδύνεται ο ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης, που στηρίζει, σε τελική ανάλυση, τα δημοσιονομικά έσοδα και τη λειτουργία του κοινωνικού κράτους ευημερίας.

Δ07: Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία ανά ώρα και μερίδιο εργασίας στο ΑΕΠ, 2007 – 2018
(Eurostat, Q2 2018)

Μερίδιο εργασίας = Αμοιβές μισθωτών σε τρέχουσες τιμές / ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές

Το μεγάλο στοίχημα είναι να εξακολουθήσει η παγκόσμια οικονομία να παρέχει συνθήκες ιονεί ευημερίας σε όλο και μεγαλύτερα τμήματα του παγκόσμιου πληθυσμού, αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες που αυξάνουν την παραγωγικότητα, χωρίς να δημιουργούνται ασυνέχειες και αναστατώσεις στην κοινωνική ζωή στις διάφορες χώρες. Τυχόν έξαρση της ανισότητας εισοδημάτων και πλούτου, που προκύπτει μέσα από την κανονική λειτουργία των οικονομιών της αγοράς, μπορεί και πρέπει να αμβλύνεται μέσα από το φορολογικό σύστημα και το σύστημα παροχών της κάθε χώρας, χωρίς, όμως, να επιβραδύνεται ο ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης, που στηρίζει, σε τελική ανάλυση, τα δημοσιονομικά έσοδα και τη λειτουργία του κοινωνικού κράτους ευημερίας. Η πορεία της παγκόσμιας οικονομίας, από τη βιομηχανική επανάσταση και μετά, μπορεί να μαστίζεται κατά καιρούς από έντονες οικονομικές κρίσεις και κοινωνικές αναστατώσεις, αλλά μέχρι σήμερα τουλάχιστον, έχει οδηγήσει την ανθρωπότητα σε απaráμιλλα επίπεδα ευημερίας. Και ο κόσμος θα συνεχίσει να ευημερεί, εφόσον οι αναπόφευκτοι ανταγωνισμοί δεν ξεφεύγουν των ορίων της ειρηνικής επίλυσης των προβλημάτων και της διεθνούς συνεργασίας για την αποφυγή, κατά το δυνατόν, φαινομένων εμπορικού προστατευτισμού, που μειώνουν την ευημερία για όλους.

Και ο κόσμος θα συνεχίσει να ευημερεί, εφόσον οι αναπόφευκτοι ανταγωνισμοί δεν ξεφεύγουν των ορίων της ειρηνικής επίλυσης των προβλημάτων και της διεθνούς συνεργασίας για την αποφυγή, κατά το δυνατόν, φαινομένων εμπορικού προστατευτισμού, που μειώνουν την ευημερία για όλους.

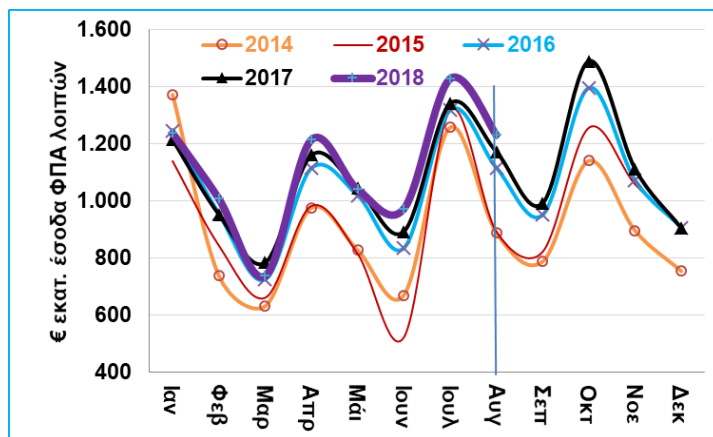
Οικονομικές εξελίξεις

Εκτέλεση κρατικού προϋπολογισμού: Τα αναλυτικά στοιχεία εκτέλεσης του κρατικού προϋπολογισμού Αυγούστου 2018 επιβεβαιώνουν την καλή πορεία των εσόδων. Επιπλέον, διατηρούνται και οι τάσεις που έχουν δημιουργηθεί τους προηγούμενους μήνες στους επιμέρους λογαριασμούς εσόδων και εξόδων. Σε ό,τι αφορά τα έσοδα, ενδεικτικά, τα έσοδα από ΕΦΚ και ΦΠΑ καπνικών από τον Μάιο 2018 κινούνται περίπου στα επίπεδα του αντίστοιχου εκάστοτε μήνα του 2017, περιλαμβανομένου και του Αυγούστου. Η σημαντική άνοδος στα έσοδα του 2018 συνεπώς προκύπτει από την επίπτωση βάσης λόγω της μεγάλης μείωσης των σχετικών εσόδων τους πρώτους μήνες του 2017.

Η πορεία των εσόδων από ΦΠΑ, και ειδικά του ΦΠΑ λοιπών», εκτός καυσίμων και καπνικών δηλαδή, εμφανίζεται στάσιμη στο 8μηνο (€8,87 δισ. έναντι €8,86 δισ. πέρυσι) αλλά αν αφαιρεθεί από το 2017 ο ΦΠΑ που αναλογούσε στην παραχώρηση των περιφερειακών αεροδρομίων (Δ08) προκύπτει μια σημαντική αύξηση +3,6%, η οποία χτίζεται κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες και συνεπώς εύλογα συνδέεται κυρίως με την κατάργηση του ευνοϊκού καθεστώτος ΦΠΑ σε νησιά που αποτελούν καλοκαιρινούς τουριστικούς προορισμούς. Τα έσοδα από ΦΠΑ καυσίμων ευνοούνται από τις διακυμάνσεις τιμών του αργού, την ώρα που τα έσοδα από τον αντίστοιχο ΕΦΚ παραμένουν ελαφρά μειωμένα.

Η πορεία του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων είναι εντός στόχου, ξεπερνώντας τις επιδόσεις του 2017 (€5,3 δισ., έναντι €5,07 δισ. πέρυσι), με τη διαφορά να έχει προκύψει κυρίως από την καλή πορεία των εσόδων του Ιουλίου 2018. Η σημαντική υστέρηση στα έσοδα από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων (€1,1 δισ. έναντι €1,47 δισ. πέρυσι το αντίστοιχο διάστημα) προκύπτει έως τώρα από την παράταση στην υποβολή δηλώσεων που εφαρμόστηκε το 2018, σύμφωνα και με το δελτίο τύπου που συνοδεύει το δελτίο εκτέλεσης προϋπολογισμού, και αναμένεται να εξαλειφθεί σταδιακά.

Δ08: Έσοδα κρατικού προϋπολογισμού από «ΦΠΑ λοιπών», με αφαίρεση για το 2017 εσόδων €296 εκατ. από παραχώρηση αεροδρομίων (Υπ. Οικ. Αύγ. 2018)

Αυξημένα παραμένουν και τα έσοδα από προηγούμενες οικονομικές χρήσεις, κάτι που αποδίδεται και στο πρόγραμμα εθελούσιας αποκάλυψης αδήλωτων εισοδημάτων (€2,37 δισ. έναντι €2,2 δισ. πέρυσι), αλλά αν και σε μηνιαία βάση παραμένουν συστηματικά άνω των επιδόσεων του 2017, το μεγαλύτερο μέρος της διαφοράς δημιουργήθηκε τον Ιανουάριο και ουσιαστικά συντηρείται έκτοτε.

Σε ό,τι αφορά τις δαπάνες, συνεχίζεται σταθερά η αύξηση των δαπανών μισθοδοσίας (€7,85 δισ. στο 8μηνο 2018 μαζί με τη μισθοδοσία νοσοκομείων, εφημερίες και «λοιπές παροχές» έναντι €7,65 δισ. πέρυσι ή αύξηση +2,6%) και χωρίς να συνυπολογίζεται η σταδιακή κλιμάκωση της εισφοράς του δημοσίου στον ΕΦΚΑ (€396 εκατ. στο 8μηνο 2018 έναντι €189 εκατ. το 2017 μετά τη δεύτερη κλιμάκωση της συνεισφοράς από τις αρχές του 2018). Ενισχυμένα είναι ορισμένα κοινωνικά επιδόματα (κοινωνικό επίδομα αλληλεγγύης €514 στο 8μηνο 2018 έναντι €296 πέρυσι και αντίστοιχα για τα «λοιπά μέτρα κοινωνικής προστασίας» από €1 εκατ. πέρυσι σε €40 εκατ. για το 8μηνο 2018) την ώρα που άλλα υστερούν στην εκταμίευση (επίδομα για θέρμανση και οικογένειες €204 εκατ. ευρώ το 8μηνο του 2018 αντί €401 αντίστοιχα πέρυσι), με το συνολικό άθροισμα να παραμένει περίπου σταθερό. Έτσι, με δεδομένη την υποχώρηση στο 8μηνο των επιχορηγήσεων ασφαλιστικών φορέων κατά €219 εκατ., η αύξηση σε

δαπάνες επιχορήγησης νοσοκομείων, σε καταναλωτικές δαπάνες και αποδιδόμενους πόρους (αθροιστικά για τα αναφερόμενα €4,5 δισ. στο 8μηνο 2018 έναντι €3,6 δισ. πέρυσι) συνεισφέρουν καθαρά στην αύξηση των πρωτογενών δαπανών από €26,3 δισ. σε €27,2 δισ. (ή 3,4%).

Παράλληλα, τον Ιούλιο του 2018 τα νέα ληξιπρόθεσμα χρέη ιδιωτών προς το δημόσιο συνέχισαν να υποχωρούν, με τις συνολικές, φορολογικές και μη, νέες οφειλές να ανέρχονται σε €5,6 δισ. έναντι €5,2 δισ. τον Ιούνιο. Τον Ιουλίου 2017 το αντίστοιχο ποσό ανήλθε σε €7,5 δισ., λόγω κυρίως της πολύ μεγάλης αύξησης κατά το μήνα αυτό (Δ09). Οι συνολικές ληξιπρόθεσμες οφειλές των ιδιωτών προς το δημόσιο, παλιές και νέες, ανήλθαν τον Ιούλιο 2018 στα €101,7 δισ., περίπου σταθερό σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα και ελαφρά αυξημένο σε σύγκριση με το τέλος του 2017 (€99,9 δισ.).

Ισοζύγιο πληρωμών: Ο δυναμισμός των εξαγωγών αγαθών πλην καυσίμων και πλοίων και η καλή πορεία του τουρισμού συνεχίζουν τον Ιούλιο του 2018 να επηρεάζουν θετικά το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, ενώ παράλληλα και οι εισπράξεις από μεταφορές παρουσιάζουν αξιόλογη άνοδο, κυρίως λόγω της αύξησης των εισπράξεων από θαλάσσιες μεταφορές. Ταυτόχρονα, οι εισαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα και πλοία αυξάνονται, σε απόλυτο μέγεθος, περισσότερο από τις αντίστοιχες εξαγωγές, μεγεθύνοντας το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών.

Δ09: Ληξιπρόθεσμες οφειλές αγοράς προς φορολογικές αρχές (ΑΑΔΕ, Ιούλιος 2018)

Πιο αναλυτικά, σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, τον Ιούλιο του 2018 οι εξαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα και πλοία αυξήθηκαν κατά +13,8% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2017 και οι αντίστοιχες εισαγωγές κατά +10,7%. Αν και οι εξαγωγές αυξάνονται με ταχύτερο ρυθμό, το εμπορικό έλλειμμα χωρίς καύσιμα και πλοία διογκώθηκε κατά €75 εκατ., καθώς σε απόλυτα μεγέθη, η αύξηση των εισαγωγών ήταν μεγαλύτερη (Δ10). Την ίδια ώρα, το ισοζύγιο καυσίμων συνέχισε να επιδεινώνεται (-€347 εκατ. τον Ιούλιο του 2018, έναντι -€286 εκατ. τον Ιούλιο του 2017), με αποτέλεσμα το συνολικό εμπορικό έλλειμμα να αυξηθεί κατά €198 εκατ. και να διαμορφωθεί σε -€1,7 δισ. Σημειώνεται ότι, σε σταθερές τιμές, οι συνολικές εξαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 6,9% (οι εξαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα αυξήθηκαν με ταχύτερο ρυθμό, κατά 13,1%)

	(€ εκατ.)			Ιούλιος		
	2017	2018	%Δ	2017	2018	%Δ
Ισοζύγιο αγαθών	-10.692,6	-11.635,6	8,8%	-1.508,7	-1.707,0	13,1%
Εξαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία	11.498,5	12.920,3	12,4%	1.740,2	1.980,0	13,8%
Εξαγωγές καυσίμων	4.546,1	5.676,7	24,9%	596,9	854,9	43,2%
Εισαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία	19.923,7	21.709,2	9,0%	2.955,0	3.269,8	10,7%
Εισαγωγές καυσίμων	6.668,4	8.363,0	25,4%	882,7	1.201,9	36,2%
Εισαγωγές πλοίων	224,2	413,1	84,3%	16,2	83,6	416,0%
Εισπράξεις από υπηρεσίες	14.727,4	16.542,1	12,3%	4.224,2	4.821,8	14,1%
Τουρισμός	7.034,2	8.231,9	17,0%	2.957,1	3.383,9	14,4%
Μεταφορές	5.053,8	5.772,4	14,2%	814,2	1.038,1	27,5%
Άλλες υπηρεσίες	2.639,4	2.537,9	-3,8%	453,0	399,9	-11,7%
Εισροές από ΕΕ	1.133,9	1.048,6	-7,5%	66,4	56,9	-14,3%
Τρέχουσες	709,5	812,7	14,6%	37,2	56,5	51,9%
Κεφαλαιακές	424,4	235,9	-44,4%	29,2	0,4	-98,6%
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών*	-1.292,5	-2.067,7	60,0%	1.573,1	1.585,1	0,8%

Δ10: Βασικά μεγέθη ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών (Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούλιος 2018)

* Περιλαμβάνονται οι κεφαλαιακές μεταβιβάσεις

και οι συνολικές εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 7,7% (οι εισαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα αυξήθηκαν κατά 12,7%).

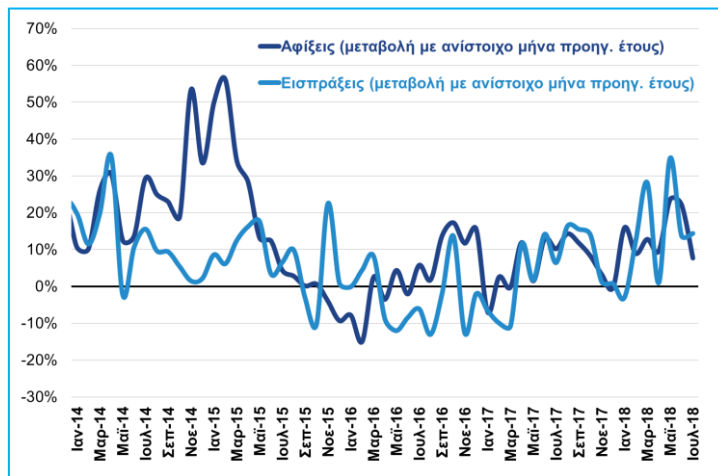
Αντίθετα, το ισοζύγιο υπηρεσιών τον Ιούλιο του 2018 βελτιώθηκε κατά €469 εκατ. και διαμορφώθηκε σε πλεόνασμα ύψους €3,75 δισ., κυρίως λόγω της αύξησης των εισπράξεων από τουρισμό κατά +14,4% και από μεταφορές κατά +27,5%.

Συνολικά, κατά το διάστημα Ιαν – Ιούλιος 2018, οι εξαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία αυξήθηκαν κατά +12,4% και οι αντίστοιχες εισαγωγές κατά +9%, ενώ το συνολικό εμπορικό έλλειμμα διαμορφώθηκε σε -€11,6 δισ. από -€10,7 δισ. το αντίστοιχο διάστημα το 2017. Την ίδια ώρα, το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών βελτιώθηκε κατά €885 εκατ. και διαμορφώθηκε σε €9,4 δισ., με τις εισπράξεις από τουρισμό να εμφανίζουν άνοδο +17%, από μεταφορές κατά +14,2%, ενώ οι εισπράξεις από λοιπές υπηρεσίες μειώθηκαν κατά -3,8%.

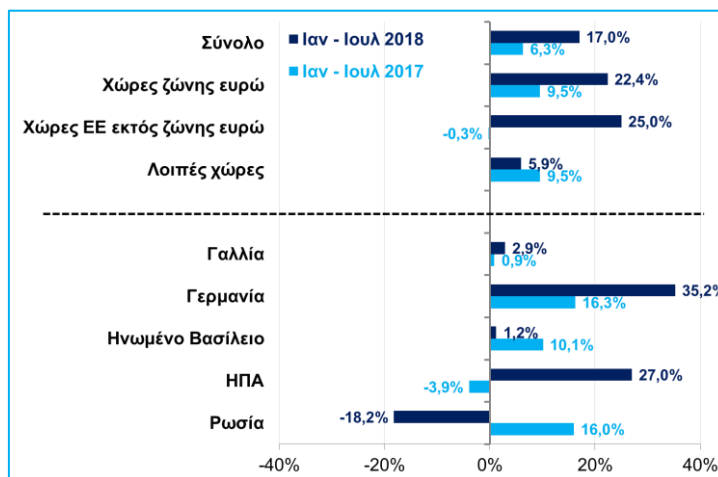
Αναφορικά με το συνολικό ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και κεφαλαίων (το οποίο αντιστοιχεί στις ανάγκες της οικονομίας για χρηματοδότηση από το εξωτερικό), τον Ιούλιο του 2018 κατέγραψε πλεόνασμα €1,6 δισ., σχεδόν στο ίδιο επίπεδο με το αντίστοιχο του Ιουλίου του 2017, ενώ κατά το διάστημα Ιαν – Ιουλ 2018 παρουσίασε έλλειμμα €2,1 δισ., μεγαλύτερο κατά €775 εκατ. από το αντίστοιχο της ίδιας περιόδου του 2017.

Ειδικότερα, τα στοιχεία για την πορεία του τουρισμού επιβεβαιώνουν τις θετικές προσδοκίες που είχαν ήδη διαμορφωθεί από τις αρχές του 2018, με τις εισπράξεις και τις αφίξεις να διαμορφώνουν ανοδική τάση (Δ11). Πιο αναλυτικά, κατά το διάστημα Ιαν – Ιουλ 2018 οι ταξιδιωτικές εισπράξεις ανήλθαν σε €8,2 δισ., παρουσιάζοντας αύξηση +17,0% σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2017, κυρίως λόγω της αύξησης των εισπράξεων από κατοίκους των χωρών της ΕΕ-28 (+22,4% από τις χώρες της Ευρωζώνης και +25% από τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ). Σημαντική άνοδο παρουσιάζουν οι εισπράξεις από τη Γερμανία (+35,2%) και τις ΗΠΑ (+27%), ενώ αντίθετα οι εισπράξεις από τη Ρωσία μειώθηκαν (-18,2%, Δ12).

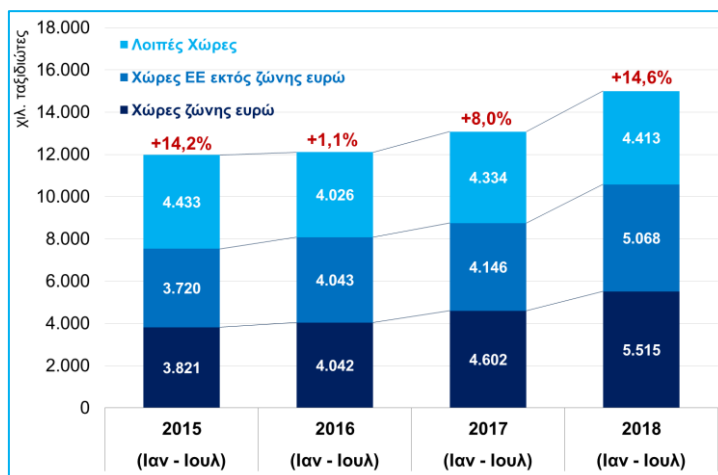
Δ11: Τουριστικές αφίξεις και εισπράξεις – ετήσια % μεταβολή (Τράπεζα της Ελλάδος, Ιουλ. 2018)

Δ12: Ταξιδιωτικές εισπράξεις ανά χώρα – ετήσια % μεταβολή (Τράπεζα της Ελλάδος, Ιουλ 2018)

Δ13: Αφίξεις ανά χώρα (Τράπεζα της Ελλάδος, Ιουλ. 2018)

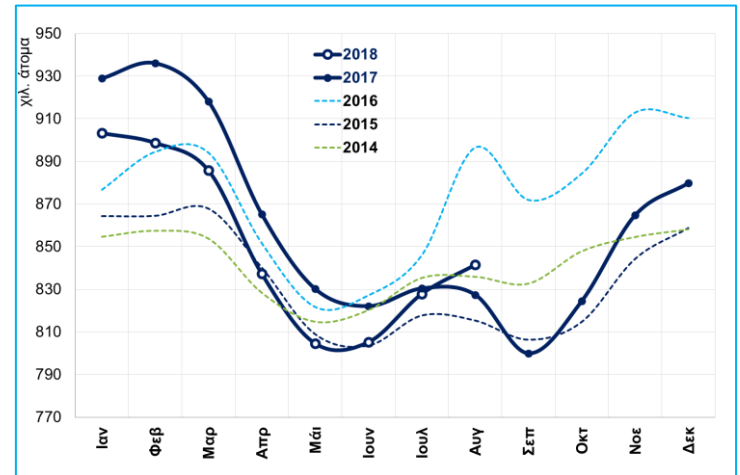

Αναφορικά με τις αφίξεις, κατά το διάστημα Ιαν – Ιουλ 2018, ιδιαίτερα αυξημένη ήταν η κίνηση από τις χώρες της ΕΕ-28 (+19,8% από τις χώρες της Ευρωζώνης και +22,2% από τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ). Ειδικότερα, οι αφίξεις από τη Γερμανία ανήλθαν σε 2,1 εκατ. (+36,5%), από τη Γαλλία σε 756 χιλ. (+10,1%), από το Ηνωμένο Βασίλειο σε 1,6 εκατ. (+2,5%), από τη Ρωσία σε 277 χιλ. (-11,5%) και από τις ΗΠΑ σε 560 χιλ. (+34,8%). Συνολικά, οι αφίξεις κατά το διάστημα Ιαν – Ιουλ 2018 ανήλθαν σε 15 εκατ., έναντι 13,1 εκατ. το αντίστοιχο διάστημα το 2017 (+14,6%, **Δ13**). Σημειώνεται ότι η ταξιδιωτική κίνηση μέσω αεροδρομίων αυξήθηκε κατά +15,4%, ενώ αυτή μέσω οδικών σταθμών αυξήθηκε κατά +13,4%.

Αγορά εργασίας: Στους 841,5 χιλ. ανήλθαν τον Αύγουστο του 2018 οι εγγεγραμμένοι άνεργοι που αναζητούν εργασία, έναντι 827,5 χιλ. τον Αύγουστο του 2017 (+14 χιλ.), σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΑΕΔ. Ο αριθμός των ανέργων που αναζητούν εργασία ήταν χαμηλότερος όλους τους μήνες του 2018 σε σύγκριση με τους αντίστοιχους μήνες του 2017, εκτός από τον Αύγουστο (**Δ14**), γεγονός το οποίο πιθανώς σχετίζεται με την έναρξη των νέων προγραμμάτων κοινωνικού απασχόλησης ή και με την χρονική μετατόπιση εποχικών προσλήψεων και αποχωρήσεων, ιδίως στον τουρισμό, πιο νωρίς φέτος.

Από το σύνολο των εγγεγραμμένων ανέργων, 482,4 χιλ. (57%) είναι εγγεγραμμένοι για χρονικό διάστημα ίσο ή και μεγαλύτερο των 12 μηνών, ενώ 359 χιλ. (43%) για διάστημα μικρότερο των 12 μηνών. Οι άνδρες ανέρχονται σε 296 χιλ. (35%) και οι γυναίκες σε 545,4 χιλ. (65%).

Δ14: Αριθμός εγγεγραμμένων ανέργων αναζητούντων εργασία (ΟΑΕΔ, Αυγ. 2018)

Παράλληλα, οι άνεργοι που λαμβάνουν επίδομα ανεργίας ανήλθαν σε 135,8 χιλ., έναντι 109,4 χιλ. τον προηγούμενο μήνα και 107,4 χιλ. τον Αύγουστο του 2017, ενώ οι νέες αιτήσεις χορήγησης του επιδόματος ανήλθαν σε 19,7 χιλ. έναντι 49,4 χιλ. τον προηγούμενο μήνα και 18,2 χιλ. τον Αύγουστο του 2017.

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ
€362 δισ.
71% συνόλου*

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
€60 δισ.
48% συνόλου*

ΠΩΛΗΣΕΙΣ
€61 δισ.
46% συνόλου*

ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ
€3,3 δισ.**
42% συνόλου**

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ
200.000
11% συνόλου ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

ΜΙΣΘΟΙ
€5 δισ.
20% συνόλου***

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ
€2,2 δισ.
26% συνόλου***

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ
€1,1 δισ.
31% συνόλου****

* 17.454 δημοσιευμένοι ισολογισμοί χρήσης 2016 που περιλαμβάνονται στη βάση της ICAP

** σύνολο κερδών κερδοφόρων επιχειρήσεων

*** % επί του συνόλου τακτικών αποδοχών (χωρίς bonus και υπερωρίες)/ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

**** % επί του συνόλου εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει. Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα
T: 211 5006 000
F: 210 3222 929
E: info@sev.org.gr
www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh
B-1000 Bruxelles
T: +32 (0) 2 662 26 85
E: kdiamantouros@sev.org.gr

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

